

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 169 § i gruvlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Gruvlagen föreslås bli ändrad så att ett beslut som gäller förlängning av ett guldvaskningstillstånds giltighetstid kan verkställas trots att ändring har sökts. Beslutet ska förutsätta betalning av lagstadgad guldvaskningsersättning.

Syftet med propositionen är att göra det möjligt att fortsätta guldvaskningen i en situ-

ation där gruvmyndigheten har fattat ett positivt beslut om förlängning av giltighetstiden och ändring i beslutet har sökts hos förvaltningsdomstolen. Härigenom förbättras den enskilda tillståndshavarens rättsskydd.

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2014.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

I gruvlagen (621/2011) har guldvaskningen avskiljts till en särskild tillståndshelhet. Tillvaratagande och utvinning av guld som förekommer på statsägd mark genom vaskning samt undersökningsarbete i anslutning därtill baserar sig på ett särskilt tillstånd och inte på inmutningsrätt, som fallet var enligt den gamla, upphävda gruvlagen (503/1965). I och med att gruvlagen ändrades överfördes uppgifterna som gruvmyndighet från arbets- och näringsministeriet till Säkerhets- och kemikalieverket. Samtidigt blev ändringssökandet ett förfarande i två steg.

I gruvlagen är den omständigheten att ett tillståndsbeslut har vunnit laga kraft ett centralt villkor för inledande av verksamhet. På guldvaskningstillstånd baserat prospekterings- och kartläggningarbete, tillvaratagande och utvinning av guld i marken genom vaskning samt andra åtgärder som baserar sig på tillstånd är tillåtna när tillståndet har vunnit laga kraft och den säkerhet som fastställts i tillståndsbeslutet har ställts. Om åtgärderna kräver tillstånd enligt annan lagstiftning, får en åtgärd inledas först när tillståndsbeslutet i fråga har

vunnit laga kraft. Till de miljötillstånd som krävs för maskinell guldvaskning hänförs sig möjligheten enligt miljöskyddslagen att utfärda ett verkställighetsförordnande trots att ändring har sökts och denna möjlighet har också utnyttjats för att trygga en fortsatt verksamhet.

Enligt 169 § i gruvlagen är det möjligt att avvika från ovan nämnda princip om laga kraft under vissa förutsättningar. Verkställigheten av ett beslut trots att ändring sökts är ett undantag, där utgångspunkten är att besvaren över beslutet hänförs sig till någon avgränsad särfråga, t.ex. en viss del av malmletningsområdet eller en viss undersöknings- eller brytningsmetod. Då fördröjer besvaren i onödan den fortsatta malmletningen på hela området eller inledandet av förberedande åtgärder för ett gruvprojekt. Gruvmyndigheten kan på begäran av sökanden i ett beslut som gäller fortsatt malmletning eller gruvtillstånd eller gruvssäkerhetstillstånd fastställa att de åtgärder som specificerats i tillståndet får inledas med iakttagande av tillståndsbeslutet trots att ändring har sökts. Sökanden ska framföra en grundad anledning till begäran. Gruvmyndigheten ska i ett beslut som gäller förlängning av malmletningstillståndets giltighetstid specificera

de tillåtna åtgärderna. Åtgärder som kommer i fråga är närmast fortsatta undersökningsåtgärder av samma art och omfattning som enligt det tillstånd som tidigare var i kraft.

Enligt den nuvarande gruvlagen beviljas guldvaskningstillstånd till en början för fyra år, varefter det är möjligt att förlänga giltighetstiden med högst tre år åt gången om föreskrivna villkor uppfylls. Tillståndets maximala giltighetstid begränsas inte längre. Därigenom försöker man koncentrera den traditionella guldvaskningen till vissa områden, vilket är motiverat med tanke på övriga användningssyften och -ändamål för områdena. När det gäller guldvaskningstillstånd ger gruvlagen ingen möjlighet att avvika från principen om laga kraft.

Genom den nuvarande gruvlagen utökades sakägarnas möjligheter att påverka och besvär över gruvmyndighetens beslut har anförts i större utsträckning än tidigare. Då ändringssökandet samtidigt ändrades till ett förfarande i två steg, måste aktörerna numera förbereda sig på en lång väntetid innan beslutet vinner laga kraft. Guldvaskningen, där den årliga aktiva verksamhetstiden har begränsats till några sommarmånader, kan i värsta fall avstanna för flera år till följd av ändringssökande. Detta har avsevärda ekonomiska konsekvenser för aktörerna, som ofta är privatpersoner eller småföretagare.

Det föreslås att 169 § 1 mom. i gruvlagen ändras så att även ett tillståndsbeslut som gäller fortsatt guldvaskning ska kunna verkställas innan beslutet har vunnit laga kraft. Gruvlagens 169 § 5 mom. föreslås bli ändrat så att också en innehavare av guldvaskningstillstånd ska betala lagstadgad ersättning inom en föreskriven tid efter det att gruvmyndigheten har meddelat fastställelse enligt 1 eller 3 mom. Andra ändringar i gruvlagen föreslås inte. Gruvmyndigheten ska av grundad anledning och med beaktande av naturskyddsförhållanden och andra lokala förhållanden på begäran av sökanden i ett beslut som gäller förlängning av guldvaskningstillståndets giltighetstid kunna fastställa att de åtgärder som specificerats i tillståndet får vidtas

trots att ändring har sökts. Verkställigheten av beslutet får inte göra ändringssökandet onödigt. Gruvmyndighetens beslut om verkställighet trots att ändring har sökts är ett överklagbart myndighetsbeslut.

2 Propositionens konsekvenser

Den ändring som föreslås i propositionen förenhetligar tillståndsmyndigheternas prövningsrätt i fråga om undantag och gör det möjligt att enligt gruvmyndighetens prövning fortsätta guldvaskningsverksamheten utan extra avbrott på grund av ändringssökande.

Om avsikten är att genom ett beslut som är föremål för ändringssökande fortsätta tidigare inledd guldvaskningsverksamhet på ett guldvaskningsområde i samma skala och med samma metod som enligt det tillstånd som upphört, leder verkställigheten trots att ändring har sökts inte till sådana åtgärder på området som efter att de vidtagits skulle göra det omöjligt att återställa förhållandena så att de motsvarar de tidigare. Dessutom fastställer gruvmyndigheten med stöd av gruvlagen en särskild säkerhet för att ersätta de förluster av förmåner och de kostnader som kan föranledas av att tillståndsbeslutet upphävs eller tillståndsvillkoren ändras.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet och utlåtanden om den har begärts av följande organ:

justitieministeriet, miljöministeriet, Säkerhets- och kemikalieverket, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, Norra Finlands förvaltningsdomstol, Forststyrelsen, Sodankylä kommun, Enare kommun, Salla kommun, Sametinget, Renbeteslagens förbund, Lapin kullankaivajain liitto ry.

Utiifrån de utlåtanden som kommit in anses utvidgningen av 169 § i gruvlagen till att gälla också guldvaskning i huvudsak vara motiverad. Utlåtandena har beaktats i den fortsatta beredningen. Sametinget föreslår att propositionen inte godkänns.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 169 § i gruvlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gruvlagen (621/2011) 169 § 1 och 5 mom. som följer:

169 §

Verkställighet av beslut trots att ändring sökts

Gruvmyndigheten kan av grundad anledning på begäran av sökanden i ett beslut som gäller förlängning av malmletningstillståndets eller guldvaskningstillståndets giltighetstid eller gruvtillstånd eller gruvsäkerhetstillstånd fastställa att de åtgärder som specificerats i tillståndet får inledas med iakttagande av tillståndsbeslutet trots att ändring har sökts. Det ovan sagda gäller inte gruvtillstånd för utvinning av uran eller torium.

En innehavare av malmletningstillstånd eller guldvaskningstillstånd ska betala malm-

letningsersättning eller guldvaskningsersättning senast den 30 dagen efter det att gruvmyndigheten har meddelat fastställelse enligt 1 eller 3 mom. På malmletningsersättningen tillämpas i övrigt 99 §. På guldvaskningsersättningen tillämpas i övrigt 102 §. Skyldighet att betala brytningsersättning uppkommer när gruvmyndigheten har meddelat fastställelse enligt 1 eller 3 mom. På brytningsersättningen tillämpas i övrigt 100 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 8 maj 2014

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Näringsminister Jan Vapaavuori

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 169 § i gruvlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gruvlagen (621/2011) 169 § 1 och 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

169 §

Verkställighet av beslut trots att ändring sökts

Gruvmyndigheten kan av grundad anledning på begäran av sökanden i ett beslut som gäller förlängning av malmletningstillståndets giltighetstid eller gruvtillstånd eller gruvssäkerhetstillstånd fastställa att de åtgärder som specificerats i tillståndet får inledas med iakttagande av tillståndsbeslutet trots att ändring har sökts. Det ovan sagda gäller inte gruvtillstånd för utvinning av uran eller torium.

En innehavare av malmletningstillstånd ska betala malmletningsersättning senast den 30 dagen efter det att gruvmyndigheten har meddelat fastställelse enligt 1 eller 3 mom. På malmletningsersättningen tillämpas i övrigt 99 §. Skyldighet att betala brytningsersättning uppkommer när gruvmyndigheten har meddelat fastställelse enligt 1 eller 3 mom. På brytningsersättningen tillämpas i övrigt 100 §.

Föreslagen lydelse

169 §

Verkställighet av beslut trots att ändring sökts

Gruvmyndigheten kan av grundad anledning på begäran av sökanden i ett beslut som gäller förlängning av malmletningstillståndets eller guldvaskningstillståndets giltighetstid eller gruvtillstånd eller gruvssäkerhetstillstånd fastställa att de åtgärder som specificerats i tillståndet får inledas med iakttagande av tillståndsbeslutet trots att ändring har sökts. Det ovan sagda gäller inte gruvtillstånd för utvinning av uran eller torium.

En innehavare av malmletningstillstånd eller guldvaskningstillstånd ska betala malmletningsersättning eller guldvaskningsersättning senast den 30 dagen efter det att gruvmyndigheten har meddelat fastställelse enligt 1 eller 3 mom. På malmletningsersättningen tillämpas i övrigt 99 §. På guldvaskningsersättningen tillämpas i övrigt 102 §. Skyldighet att betala brytningsersättning uppkommer när gruvmyndigheten har meddelat fastställelse enligt 1 eller 3 mom. På brytningsersättningen tillämpas i övrigt 100 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .